

Kammarrätterna

Rättsfall

Värdeminskning av skog på nyförvärvat område

Besvär av E:s häradsallmänning angående inkomsttaxering 1972. – I sin deklaration redovisade Edsbergs häradsallmänning hela sitt skogsinnehav på en fastighetsbilaga och yrkade avdrag för värdeminskning av skog med 53 275 kr, beräknat – enligt värdemetoden – särskilt för ett område bestående av Vekhyttan 3: 22 och del av Vekhyttan 1: 26 i Kvistbro socken. Allmänningen upplyste att alla skog på området avyttrats och att området inte hade införlivats med allmänningen. – Till stöd för att beräkna värdeminskningsavdraget särskilt för området åberopade allmänningen ett protokoll den 16 mars 1970, enligt vilket kommunalnämnden beslutat att kommunen ej skulle utöva sin förköpsrätt till Vekhyttan 3: 22 och 1: 26 men låtit anteckna, att ”Häradsallmänningen bör beakta att kommunen icke utnyttjar sin rätt till förköp, om överläggningar om förvärv i framtiden upptages av Örebro stad för kommunalt köp av del av fastigheten”. Vidare åberopade allmänningen bl a en bestämmelse i sitt reglemente, av samma innehåll som 12 § lagen om häradsallmänningar i dess lydelse före den 1 januari 1972, enligt vilken mark som besvärades av återköpsrätt inte fick införlivas med allmänningen. – TN och LSR vägrade avdrag.

I anledning av allmänningens besvär hos KR yttrade TI bl a. – I besvären vill allmänningen till synes göra gällande, att det i förevarande fall skulle finnas en ”särskild förvaltning” för de i målet avsedda fastigheterna. I begreppet förvaltning inrymmer inte enbart den kamerala bokföringen utan även driften i övrigt. För att en särskild förvaltning i denna mening skall kunna anses föreligga torde det sålunda få förutsättas, att såväl tillsynen som driften av fastigheterna ifråga ombesörjes av särskilt anställd personal liksom med särskilt anskaffad utrustning etc. Så torde emellertid i förevarande fall inte vara förhållandet.

KR lämnade besvären utan bifall och anförde: Utredningen i målet ger ej stöd för att hänföra Vekhyttan 3: 22 och del av Vekhyttan 1: 26 till särskild förvärvskälla. Vid sådant förhållande kan avdrag för värdeminskning av skog inte medges enbart med hänsyn till förhållandena på nämnda fastigheter. Skäl att på annan grund medge avdraget har ej visats föreligga. (KR i Sthlm 5.5.1975.)

Anm.: Beträffande rättsfall se RÅ 1962 not 695, 1963 not 264, 1966 not 105, 1967 not 726, 1972 not 1372, 1972 not 1373, 1973 not 1849, RRK K 74 1: 16,

samt regeringsrättens domar 1975-04-02 målnummer 2501–1971 (Claes-Olof Andersson) och 3500–1971 (Anders Andersson). Se vidare SOU 1969: 30 s 182, Skattennytt skriftserie nr 1 (1967) (H Björne), Skattennytt 1967 s 316 (Wennergren), s 317 (Lewis-Jansson), s 320 (Bylin), s 587 (H Björne), s 491 (Mutén), 1968 s 149 (Waesterberg), 1969 s 596 (H Björne), 1974 s 639 (Malmgård).

Inköp för skogsbruket av snöskoter i stället för häst

Besvär av T angående inkomsttaxering 1971. – KR yttrade: Av utredningen framgår att T under beskattningsåret 1969 köpt en häst, vilken självdog samma år. T har uppgett att han under beskattningsåret 1975 (för 6 715 kr) köpt en snöskoter och att han använt den som dragkraft i skogsbruket, varigenom en häst ersatts. – T:s uppgift att den inköpta snöskotern använts som dragkraft i skogsbruket har lämnats obestridd. Med hänsyn till den mångsidiga användbarhet som en snöskoter har framstår det inte heller som osannolikt att snöskotern använts på detta sätt. – T har emellertid kunnat använda snöskotern för verksamhet av annan art i sådan utsträckning att den inte kan betraktas enbart som ersättning för ett dragdjur i skogsbruket. På grund härav bör endast den del av kostnaden för inköp av snöskotern som motsvarar dess användning i skogsbruket betraktas som avdragsgill kostnad för ersättningsanskaffning. Den avdragsgilla delen av kostnaden bestämmes i brist på närmare utredning till skäligen 3 000 kr. (KR i Sundsvall 25.2.1975.)

Anm.: Se Welinder, Beskattning av inkomst och förmögenhet Del I första upplagan s 159, Skattennytt 1966 s 368–369 (Bylin), prop 1972: 99 s 4–5.

Regelmässig användning av bil i tjänsten?

Besvär av P angående inkomsttaxering 1973. – P, som bodde i Enskede, arbetade under nio månader av beskattningsåret på Stockholms barnavårdsnämnd på Vasagatan i Stockholm. – I hennes arbetsuppgifter ingick bl a att vid behov rycka ut och ta hand om ungdomar placerade på skolor och institutioner i och omkring Stockholm. I deklarationen yrkade P avdrag för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats med 1 230 kr samt för parkeringskostnader med 540 kr. – Beloppet 1 230 kr motsvarade 2 mil om dagen under 180 dagar efter 3:40 kr per mil. Parkeringskostnaderna motsvarade 3 kr per dag.

TN medgav avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats med 600 kr, motsvarande kostnad för resor med allmänna kommunikationsmedel.

Hos LSR yrkade P avdrag enligt deklarationen. Hon uppgav att hon visserligen inte använt sin bil varje dag i tjänsten men att hon behövt ha bilen tillgänglig på arbetsplatsen, eftersom hon inte i förväg kunnat veta vilka dagar

hon skulle komma att använda den. – LSR lämnade besvären utan bifall och anförde: Av handlingarna i målet framgår, att P erhållit tillstånd av barnavårdsnämnden att under 1972 använda egen bil i tjänsten under högst 300 mil. Insända reseräkningar, omfattande tiden den 1 januari–den 20 juli 1972 utvisar att P använt bilen under 24 dagar och då kört 231 mil. Rätten finner att nyttjandet av egen bil i tjänsten inte varit regelmässigt eller att innehav av egen bil varit ett krav för tjänstens fullgörande. Vid sådant förhållande är P inte berättigad till högre resekostnadsavdrag än redan medgivna 600 kr. – KR: ej ändring. (KR i Sthlm 7.4.1975.)

Anm.: Se RRK K 73 1: 16 och RN 1972: 8 s 5.

Realisationsvinst vid engångsersättning för upplåtelse av servitutsrätt

Besvär av dödsboet efter W angående inkomsttaxering 1973. – TN beskattade dödsboet för realisationsvinst med 17 250 kr. Beloppet motsvarade 75 procent av uppbyggnadsengångsersättning 25 000 kr för intrång och inkomstbortfall för upplåtelse av skyddsområde för vattentäkt efter avdrag för kostnader 2 000 kr.

Hos LSR yrkade dödsboet att icke bli beskattat för beloppet 17 250 kr. LSR lämnade besvären utan bifall.

KR yttrade: Enligt anvisningspunkt 4 andra stycket till 35 § KL anses avyttring av fastighet föreligga när ägare av fastigheten fått engångsersättning på grund av upplåtelse av servitutsrätt till fastigheten på obegränsad tid. Engångsersättningen är enligt lagrummet i dessa fall att betrakta som köpeskilling, varvid så stor del av fastigheten anses avyttrad som ersättningsbeloppet utgör av fastighetens hela värde vid tiden för upplåtelsen av servitutsrätten. – I målet är upplyst att dödsboet under 1972 uppburit engångsersättning för upplåtelse av servitutsrätt till fastigheten med 25 000 kr, att dödsboet förvärvat fastigheten 1939 för 13 000 kr och att dödsboet haft andra kostnader för förvärvet och avyttringen med 480 kr. Fastighetens hela värde 1972 kan skäligen uppskattas till 110 000 kr (taxeringsvärdet 1972 91 000 kr + ersättningsbeloppet 25 000 kr – 6 000 kr, motsvarande den inverkan på taxeringsvärdet upplåtelsen kan beräknas ha haft om den varit känd vid taxeringsvärdets åsättande). Vid sådant förhållande och då ingångsvärdet 13 000 kr skall uppräknas med omräkningstalet 4,09 till 53 170 kr är dödsboet berättigat att vid realisationsvinstberäkningen erhålla avdrag från engångsersättningen 25 000 kr med 12 564, varav $(25\,000 \times 53\,170) / 110\,000 = 12\,084$ kr för omräknat förvärvspris och 480 kr för övriga kostnader. Av vinsten $(25\,000 - 12\,564 =)$ 12 436 kr utgör 75 procent eller 9 327 kr skattepliktig realisationsvinst. (KR i Sthlm 9.4.1975.)

Anm.: Se Handledning för taxering, 1974 års upplaga, s 119, 120, 125–127.

Makars avdrag för ränta på gemensamt lånat i fastighet nedlagt kapital – även fråga om större nedsättning än som yrkats

Besvär av makarna B angående inkomsttaxering 1972. – Ränta på av makarna B gemensamt lånat och i fastighet nedlagt kapital har ansetts för mannen, som betalt hela räntan, avdragsgill till halva beloppet under inkomst av annan fastighet och till återstoden under inkomst av kapital. Båda makarnas taxeringar har av KR ändrats i enlighet härmed och har särskilda skäl ansetts föreligga för nedsättning av mannens taxeringar till lägre belopp än han yrkat hos LSR. (KR i Sthlm 21.2.1975.)

En ledamot av KR (Lindberg) – var skiljaktig och anförde: Av handlingarna framgår att makarna gemensamt äger ifrågavarande som familjebostad använda villafastighet. Vidare framgår att den ränta, varom nu är fråga, avser ränta på ett av makarna gemensamt lånat i fastigheten nedlagt kapital. – Jag finner att räntan – oavsett vem av makarna som med tillgängliga medel inbetalat densamnt till långivaren – måste anses ha erlagts av makarna gemensamt. Det har inte heller ens påståtts i målet att mannen efter inbetalningen av räntan skulle ha en fordringsrätt på hustrun, motsvarande en av henne ogulden del av räntan. – På grund av det anförda finner jag LSR:s beslut rätteligen grundat och lämnar makarnas talan att mannen skall få tillgodoföras hela räntan utan bifall.

Anm.: Se RÅ 1971 erf 46. Se även Westring Den nya giftermålsbalken s 85, 133, Schmidt, Äktenskapsrätt s 48, RSV:s meddelande 1972 nr 3: 1, Skattentytt 1972 s 13 och Svensk Skattetidning 1972 s 345.

Överlåtelse och räntebetalning i skatteundrandragande syfte

Besvär av Aktiebolaget X angående inkomsttaxering 1970 och 1972. – Bolaget, som drev bensinstation, förvärvade genom köp den 31 dec 1966 diverse lösöre, huvudsakligen inredning i en bostadslägenhet och en sommarstuga samt en motorbåt och en personbil, för 91 628 kr av dåvarande ende aktieägaren A. Likvid erlades genom att bolaget utfärdade skuldebrev till A, för vilka bolaget därefter betalade ränta till denne. Redan den 9 jan 1964 emigrerade A till Spanien. Den 31 dec 1969 överlät han aktierna i bolaget till sina två barn men kvarstod därefter alltjämt som styrelseledamot i bolaget. Inventarierna användes enligt bolagsmännens bestämmande.

Sedan bolaget taxerats för beräknad ränteintäkt efter 5 procent på inventariernas värde och bolaget anfört besvär häröver, yttrade KR: Även om i och för sig giltiga överlåtelse av den personliga lösegendomen kommit till stånd måste A genom sin ställning i bolaget och sin intressegemenskap med de båda nämnda barnen anses utöva ett så bestämmande inflytande i bolaget att han även efter dessa överlåtelse rent faktiskt kunnat disponera över den ifrågavarande egendomen efter eget gottfinnande. Såvitt framgår av handlingarna har bl a bostadsrätten och det personliga lösöret kostnadsfritt lånats ut till personer utanför aktieägarkretsen. – KR finner att omständigheterna i målet ger stöd för antagande att syftet med ifrågavarande överlåtelse och skuldförbin-

dels måste ha varit att uppnå en ur skattesynpunkt obehörig förmån därigenom att bolaget skulle medges avdrag för räntor som för mottagaren inte kunde bli beskattade i Sverige. Avtalade överlåtelse och skuldförbindelser såvitt avser bostadsrätten och det personliga lösöret bör därför i beskattningshänseende bedömas med utgångspunkt från att de tillkommit väsentligen för skens skull i syfte att möjliggöra för bolaget och A att undgå beskattning. Bolaget är vid sådant förhållande inte berättigat till avdrag för ränta på skuldebrev till A i den mån räntan hänför sig till nyssnämnda egendom. Räntebeloppet kan i brist på närmare utredning inte antas understiga de 4 950 kr, med vilka bolaget yrkar nedsättning av taxeringarna. – KR lämnar besvären utan bifall. (KR i Sundsvall 27.3.1975; en ledamot skiljaktig.)

Anm.: Se RN 1957 nr 3: 2, 1967 nr 5: 1, SOU 1963: 52 s 69, 125, 127, prop 1966: 85 s 105, 110. Se även Lindencrona, Föräldrar och barn ur inkomst- och förmögenhetsskattesynvinkel 1974 s 160, Malmström, Civilrätt 1971 s 120.

Fråga om fastighetsägares skattskyldighet för förbättringskostnader nedlagda av hans helägda bolag – beskattningstidpunkten

Besvär av I angående eftertaxeringar för 1968–1971. – I, som ägde ett komplex av fastigheter, i vilket ingick bl a en exploateringsfastighet (annan fastighet), hade arrenderat ut fastighetskomplexet till ett av honom helägt bolag. Under vissa år hade bolaget lagt ned kostnader för förbättring av exploateringsfastigheten.

Hos LSR yrkade TI att I skulle eftertaxeras för 1968–1971 för de belopp, som bolaget lagt ned som kostnader på fastigheten respektive beskattningsår. Till stöd för sin talan anförde TI följande. Det gällde anläggningar, som betjänade 88 tomter. De nedlagda kostnaderna fick anses ha tillfört markägaren bestående värde. Enligt praxis, när fråga var om fåmansbolag, skulle värdet av förbättringar på fastighet tas till beskattning hos aktieägaren för det år, då kostnaderna nedlades. Då I inte i sina deklarationer lämnat upplysningar om de nedlagda kostnaderna, förelåg förutsättningar för eftertaxering. – LSR biföll TI:s yrkande.

KR yttrade: Rättsförhållandet mellan I och det av honom helägda bolaget är reglerat i arrendeavtal den 31 mars 1968. Avtalet får i vad det gäller i målet ifrågavarande markområde anses innebära sådan upplåtelse av jord för annat ändamål än jordbruk, som avses i 2 kap 70 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom i dess lydelse vid avtalets ingående. – Enligt 2 kap 18 § samma lag skall bolaget i den mån det nedlagt kostnader på fastigheten hembjuda förbättringen till I för inlösen när bolaget frånträder arrendet. I konsekvens därmed och jämväl enligt rådande praxis bör den värdeökning, som genom bolagets åtgärder kan ha kommit I till godo, beskattas hos honom först i samband med

bolagets frånträde av arrendet. – KR bifaller besvären och undanröjer de I åsatta eftertaxeringarna. (KR i Sthlm 20.3.1975.)

Anm.: Se RA 1932 ref 58, 1939 not 803, 1952 not 318, 1954 ref 11, 1954 not 743, 1956 not 1656, 1957 ref 50, 1957 not 1533, RN 1964 nr 2: 6. Se även SOU 1963: 52 s 257–274.

Huvudaktieägares avdrag för pensioner till f d anställda i bolaget

Besvär av TI angående Ö:s inkomsttaxering 1969. – Ö ägde 80 procent av aktierna i ett aktiebolag. Ö:s två söner ägde övriga aktier i bolaget. För att tillförsäkra bolagets fast anställda viss pension hade bolaget inrättat en pensionsstiftelse, vilkens enda tillgång utgjordes av en reversfordran hos bolaget. Bolagets industriella drift upphörde i december 1966, men ”viss avvecklingsverksamhet” fortsatte därefter.

I sin självdeklaration tillgodoförde sig Ö avdrag såsom för periodiskt understöd med 39 084 kr för under beskattningsåret utbetalade pensioner till fem av bolagets f d anställda. – TN medgav avdraget.

Hos PN yrkade TI att avdraget skulle vägras. Han åberopade bl a att Ö enligt avräkningskonto med bolaget tillgodofört sig 359 572 kr 42 öre för att han övertagit bolagets pensionsförpliktelser och därmed bolagets skuld med det utbetalade beloppet. Utbetalningarna borde därför jämsställas med avbetalning på skuld och inte utgöra periodiskt understöd.

PN lämnade besvären utan bifall och yttrade: Ö:s övertagande fr o m ingången av år 1968 av stiftelsens åtagande att bereda pension får förutsättas innefatta beredande av livsvarig pension. Oavsett om genom utbetalande av pensionerna Ö kan sägas ha nedbringat en skuld gentemot pensionärerna eller inte, finner PN fråga vara om periodiskt understöd enligt 46 § 2 mom första stycket p 1) KL.

TI fullföljde sin talan. – Ö hävdade att det vederlag han tillgodofört sig för övertagande av pensionsförpliktelserna inte utgjort annat än en värdelös fordran hos bolaget. Han företedde viss utredning angående bolagets tillgångar och skulder utvisande visst underskott för 1968. – KR: ej ändring. (KR i Sundsvall 7.4.1975; en ledamot var skiljaktig och ville vägra avdrag.)

Anm.: Se RN 1954 nr 2: 6, Hellner, Periodiskt understöd och underskott s 174, 187, 215, Schmidt, Allmänna och privata pensioner s 122, Skattelagssakkunnigas betänkande 1956-12-21 om avdragsrätt och skatteplikt för periodiskt understöd m m (stencil) s 150, SOU 1972: 87 s 197.